

Les set últimes paraules de Crist

Dij, 2/04/2015 per Lluís Serra

[Gerasa](#)

“Les set últimes paraules de Crist a la Creu” (Seven Last Words of Christ) ha estat la composició musical de Franz Joseph Haydn que interpretà el Quartet de Corda Classicambra de l’Orquestra Simfònica Julià Carbonell de les Terres de Lleida a l’Aula Magna de l’Institut d’Estudis Ilerdencs el 2 de març de 2007. El públic, que emplenava la sala de gom a gom, va aplaudir els músics Vasil Lambrinov, Fernando Cleves, Albert Flores i Teresa Valls. Tot respectant la intenció de l’autor, cada fragment musical corresponent a una paraula, anava precedit per la lectura d’un text, que vaig compondre i llegir per a aquesta ocasió.

Haydn, coetani de Mozart i com ell també austríac, va dedicar els últims anys de la seva vida a la composició de música sacra, com l’Oratori de la Creació, de gran bellesa.

El tema de les set paraules de Crist, dins de la tradició cristiana, ha estat recurrent en la celebració dels períodes quaresmals perquè se situa en el marc de la passió i mort de Jesús i perquè representa el seu testament. La darrera paraula d’una persona sempre té un sentit de síntesi i culminació de la seva vida.

Xavier Rubert de Ventós va cità fa anys en un article seu aquesta paràbola: “Conten d’un monjo tan sant i savi que després de tota una vida d’estudi i meditació no havia dit mai un sol mot. Tots els monjos del monestir respectaven i reverenciaven la seva saviesa, però en complir 85 anys i declinar la seva salut li demanaren que parlés per fi. ‘Feu-nos-en cinc cèntims, abans de morir, de tot el que en aquests anys heu après i contemplat. No us n’aneu sense deixar-nos-en un bocí, una pista que ens ajudi en el nostre estudi i ens orienti en la contemplació.’ L’ancià els respongué amb un somris però va seguir sense dir res. A mesura que la seva salut minvava, els joves monjos s’anaven impacientant. Ja al llit de mort, l’escriassaren, els sacsejaren per arrencar-li ni que fos una espurna del seu tresor espiritual. ‘No sigueu egoista i cruel. No us endugueu tot allò que heu acumulat i que pot servir-nos com a llum i guia.’ Però l’ancià romania silenciós, impertorbable, entre els monjos que començaven a baquetejar-lo. Va ser només en el moment d’exhalar el darrer sospir que va dir un mot, el seu únic mot: ‘Foc.’ I el monestir va començar a cremar.”

En la nostra cultura, la paraula ha perdut la consistència i la força que realitza allò que diu. En Jesús, que parla amb autoritat, la paraula és eficaç i un camí de revelació. Es tracta d’escoltar-lo i, com Maria, meditar el seu contingut en el nostre cor. Si els comentaris t’ajuden, endavant! En cas contrari, oblida-te’n.

PRIMERA

Pare, perdona'ls, que no saben el que fan (Lc 23,34)

Una dona està esguardant la televisió. Una vegada més s'hi veuen les imatges de l'atemptat terrorista. El seu cor sagna de dolor. Li recorda la mort del seu fill, víctima innocent d'una explosió indiscriminada. Pensa en els botxins. Primer, s'indigna. Després, amb l'ànima trencada, exclama: "No sabeu què heu fet." I... vol perdonar.

Davant la injustícia, es clama venjança. D'aquesta manera, l'espiral puja fins a límits incontrollables. Jesús trenca aquesta dinàmica perversa mitjançant la petició de perdó per als seus botxins, a qui atribueix ignorància més que no pas maldat. Com que Jesús anuncia l'evangeli amb coratge, els poders volen eliminar-lo perquè els resulta incòmode la veu dels profetes. La vella història de matar el missatger per deixar de sentir el missatge. Però justament la seva mort és el millor missatge. Una mort injusta que no li impedeix d'estimar fins al final. Una mort injusta que no li impedeix demanar al Pare perdó i misericòrdia a favor de les persones que li infligeixen patiments i dolors extrems. Aquest és el primer camí cap a la reconciliació i la pau.

SEGONA

T'ho asseguro: avui seràs amb mi al paradís (Lc 23,43)

Un hospital de comarques. Sala de malalts terminals. La noia jove, demacrada pels estralls de la sida, està a punt de morir. L'infermer li agafa la mà i endinsa la seva mirada en els ulls paorosos i tendres de la malalta. La noia, amb una veu gairebé imperceptible, li diu: "Gràcies. T'espero al paradís." El noi li somriu amb llàgrimes al cor.

Jesús, sentenciat enmig de dos lladres. Dimas, l'anomenat bo, i un altre, desconegut, que és el dolent. Però aquest no és el punt de vista de Jesús. Dimas és el símbol de la pobresa i l'altre és el símbol de la marginació, que lluita, malparla, insulta.

Jesús no el rebutja sinó que indica que el camí de sanació implica reconèixer les pròpies culpes i obrir-se al bé. Aquest és el camí del paradís que ha iniciat Dimas. El lladre marginat també el podrà recórrer. Jesús no li tanca la porta sinó que li assenyala la senda. No hi ha judici. Els dos lladres no són tampoc innocents, però no són més culpables que els qui l'han condemnat o n'han demanat l'execució. Tots dos són els companys de Jesús a la creu.

TERCERA

Dona, aquí tens el teu fill.

Aquí tens la teva mare (Jn 19,26-27)

En un poble perdut de la Sibèria. La parella es troba a la sala d'espera de l'orfenat. Vénen de lluny. Han fet una forta despesa. La seva llar esclatarà en crits infantils de jocs i alegria. Ara només ressonen veus adultes. S'han decidit per l'adopció. Els tràmits han estat llargs i feixucs. Arriba l'educadora amb un nen de dos anys. Els diu: "Aquí teniu el vostre fill." Diu al nen: "Aquí tens els teus pares."

Jesús accepta la realitat biològica i emocional del lligam dels fills amb els seus pares. Lligam que viu amb joia i que recorda un lligam encara més profund, el lligam amb Déu, que crea una nova relació entre les persones. Maria segueix el mateix criteri. Viu i estima com a dona i com mare, però sap que l'escolta i el compliment de la paraula de Déu creen encara lligams més forts. Tots dos estan units per la sang i estan units per la fe. Maria no tem veure morir el seu fill encara que una espasa li travessi l'ànima. Es troba al peu de la creu, dreta, al seu costat. Jesús vol que Maria continuï la seva maternitat amb els fills de nova comunitat cristiana. Joan, el deixeble estimat, rep el regal d'una relació nova. A través d'ell,

ens arriba a tots nosaltres.

QUARTA

Eloí, Eloí, ¿lemà sabactani? -que vol dir: «Déu meu, Déu meu, per què m'has abandonat?» (Mc 15,34)

La foto està com sempre damunt la taula de l'escriptori. El rostre d'una persona jove, vital i eixerida. És un record del viatge que van fer fa molts anys. La dona, ara vídua, lluita contra una soledat aclaparadora. La mort del seu marit l'ha abocat a l'absència. De tant en tant, quan el cor s'enfosqueix, exclama: "Per què m'has abandonat?"

L'abisme del dolor i de la manca de sentit arriba a crear el vertigen de la soledat radical. Hi ha situacions a la vida en què els interrogants s'amunteguen i semblen no tenir resposta. Una persona vol endinsar-se en el cor de Déu i la foscor l'envolta. Els perquès poden formular-se però estan condemnats a no obtenir cap resultat satisfactori. Jesús experimenta la nit fosca de l'ànima, com si hagués perdut la connexió amb Déu. És aquesta la paraula més dramàtica pronunciada per Jesús. Pot escandalitzar el qui la escolta, però si ell passa per aquestes dificultats, tot creient sap què l'espera. Només qui perd Déu pot recuperar Déu. Només qui se sent sol, pot viure acompanyat. Aquest abandó és la porta que ens obre al misteri de l'Amor de Déu.

CINQUENA

Tinc set (Jn 19,28)

Etiòpia. El terra és ple d'esclètxes. Fa tant de temps que no plou... Les cabanes del poblat resisteixen com poden la calor d'un sol despietat. Uns nens, a l'ombra, no tenen ni esma per jugar. Una nena veu la seva mare, s'aixeca com pot i camina vers ella. Cau. La dona recull la filla, amb dolor i tendresa, però la veu infantil li trenca el cor quan li diu: "Mare, tinc set."

La crucifixió provoca una set terrible. Els estudis així ho demostren. Jesús no representa una obra de teatre, sinó que viu en la seva carn el dolor incommensurable d'una mort injusta. Arriba al límit del dolor i de la resistència, però sap expressar les seves necessitats. Com una vegada féu amb la dona samaritana, a qui li digué: "Dóna'm aigua". Ell, la font de l'aigua viva, manifesta set. Viu la humilitat de reconèixer-se feble, de permetre que l'ajudin. El cristianisme constitueix una invitació a valorar les realitats del cos. Jesús, encarnat, es fa en tot igual a nosaltres, menys en el pecat. La set també és un símbol d'amor a la vida, de connexió amb la terra, de senzillesa humana. La grandesa de Déu es descobreix en els petits detalls de l'existència.

SISENA

Tot s'ha complert (Jn 19,30)

Aeroport d'un país llatinoamericà. Un noi jove puja l'escala de l'avió que el retornarà al seu país i a la seva família. Ha passat tres anys com a cooperant. El comiat fou emotiu. Ha dedicat els tres millors anys de la seva vida a engegar un projecte social enmig dels més pobres. Els porta al cor. Com se'ls estima. Gira el cap en un darrer esguard i diu: "Tot s'ha complert."

No importa que la vida sigui curta, sinó que sigui plena. No importa construir mil projectes sinó realitzar el somni de Déu a la pròpia vida. No importa córrer i avançar ràpid sinó encertar el blanc. No importa fer moltes coses sinó portar a cap les coses més significatives. El balanç final no podia ser millor: "Tot s'ha complert". No es tracta de molt o de poc, sinó de tot. Jesús palesa una dedicació absoluta. Els plans de Déu, mentre Ell ha estat en el món, han guiat la seva vida i la seva conducta. Per això, cada passa seva ha estat una invitació al Regne de Déu, a guarir malalts, a sanar cors ferits... Una vida viscuda des de l'amor té garantida la seva plenitud. Ara, ja podrà morir en pau. Només li quedarà la darrera paraula.

SETENA

Pare, confio el meu alè a les teves mans (Lc 23,46)

La seva biografia sembla una novel·la. Sempre ha estat un cercador. Errors, tants com vulguis. Va oblidar Déu durant molts anys. S'allunyà de la fe dels seus pares. Les crisis existencials l'han fet patir molt. A poc a poc, ha trobat la llum. Ara, amb la seva família envoltant el seu llit, prega sense recança: "Pare, confio el meu alè a les teves mans."

En poca estona, Jesús ha passat per tot: perdó, solidaritat amb els pobres, amor filial, soledat abismal, set inabastable i convicció d'un balanç complert. Li resta el darrer pas. Déu ja és Pare. La soledat ja és confiança. La mort encara és alè. Les mans són acollida. L'ascètica no hi té res a dir. Només hi ha espai per a la mística. No és fer, sinó deixar-se fer. No és conquerir sinó deixar-se posseir. No és paraula sinó silenci. No és poder sinó confiança. No és mort sinó vida. Els perquè resten enrere. Només hi ha horitzó per al misteri. Déu va crear el món en set dies. Jesús ens obre un món nou en set paraules que, des del Divendres Sant del 1787, han estan acompanyades per la música de Haydn i diversos comentaristes. Música i paraula per endinsar-nos en el misteri que ens porta a la dimensió de l'Esperit. Escolta i confia.